

Opinie Deloitte România: Decembrie, „luna cadourilor” fiscale pentru mediul de business?

Luna decembrie, denumita tradițional „luna cadourilor”, tinde să devină o sursă de preocupare pentru mediul de business din România, având în vedere că, în ultimii ani, cele mai importante modificări fiscale au fost adoptate aproape de finalul anului. Apogeul a fost atins în 2018, când am „primit” de Craciun faimoasa Ordonanța de Urgență 114. Anul acesta, tot în ajun de sărbători, se aduc reparații capitale ordonanței, care, dincolo de beneficii, vin și cu costuri de readaptare rapidă la noua realitate. Având în vedere provocările bugetare ale anului viitor, se pot anticipa, deja, surprize pentru decembrie 2020?

Anul 2019 a fost mai puțin „bogat” în modificări fiscale decât anii anteriori, însă impactul generat de OUG 114/2018 a fost mult mai puternic din cauza anvergurii actului normativ și a modului surprinzător în care a fost adoptat: din scurt, fără consultări cu entitățile afectate și fără studii de impact.

Efectul asupra economiei a fost unul complex, pentru că a constat nu doar în taxe noi și cheltuieli de conformare pentru jucătorii vizați, ci și în dezechilibrarea bugetelor pe anul în curs și a deciziilor de investiții (de exemplu, investițiile în Marea Neagră). Toate acestea au generat reacții negative în lanț până la consumatorul final.

Pe de altă parte, impactul asupra bugetului de stat, deși pozitiv, a fost cu mult sub așteptări și nu a compensat sub nicio formă pagubele deja create și pe cele viitoare, având în vedere că încrederea investitorilor va fi mai greu de restabilit chiar și decât bugetele companiilor afectate.

Ordonanța a fost modificată, dar impactul persista

Pe parcursul anului, ordonanța a mai fost amendată, punctual, cea mai importantă modificare fiind adusa taxei pe activele bancare, însă abia prin legea pe care Guvernul a anunțat că își va asuma răspunderea în Parlament se reduc semnificativ riscurile induse de actul normativ inițial. În linii mari, proiectul de lege aprobat de Guvern prevede eliminarea taxei pe activele bancare, a taxei din energie, renunțarea la taxarea companiilor din telecomunicații și revenirea la cerințele de capital inițiale pentru fondurile de pensii din pilonul II. În cazul pensiilor obligatorii administrate privat, se retrage și posibilitatea acordată participanților la un fond privat de a se transfera la sistemul de stat după o perioadă de cinci ani. În energie, se renunță la plafonarea tarifelor pentru gaze și electricitate și se introduc prevederi tranzitorii pentru liberalizarea pieței de energie electrică și de gaze.

Dintre măsurile cele mai importante cuprinse în OUG 114, se mențin cele din construcții (salariul minim diferențiat și facilitățile fiscale acordate societăților din domeniu), acestea fiind considerate, în general, benefice sectorului.

Impactul modificării ordonanței asupra mediului de afaceri va fi, fără îndoială, unul pozitiv, deși nu se poate spune că efectele vor fi șterse cu buretele: taxele plătite sau datorate de entitățile vizate, disconfortul și cheltuielile generate de conformare și, nu în ultimul rând, incertitudinea care a dus la blocarea planurilor de investiții reprezintă costuri plătite deja în contul acestui experiment.

Pe de altă parte, însă, este evident că, prin modificarea actului normativ, statul trebuie să renunțe la anumite venituri. În acest an, în baza ordonanței, a încasat peste 600 de milioane de lei (în 11 luni) de la companiile din sectorul energetic și aproape 380 de milioane de lei de la bănci, doar pentru primul semestru din 2019, urmând ca taxa datorată pe semestrul doi să intre în conturile statului la jumătatea anului viitor.

Raportate la dimensiunea bugetului de stat, sumele pot părea ușor de compensat, însă nu și în contextul

expansiunii cheltuielilor din ultimii ani și din perioada urmatoare. Guvernul și-a asumat deja faptul ca deficitul bugetar va depași semnificativ limita de 3% din PIB atât în 2019, cât și în anii urmatori, dar și aceste estimari sunt considerate încă optimiste în perspectiva implementarii legii pensiilor în forma actuala și a altor propuneri prezente și viitoare (reduceri de taxe și/sau creșteri de cheltuieli).

2020, încă un an de incertitudine în business?

Este pusa, așadar, în discuție sustenabilitatea bugetului pe anul viitor și nu numai, motiv pentru care apare ca inevitabil riscul unor eventuale masuri de compensare a deficitului creat prin creșterea excesiva a cheltuielilor.

Modificarea OUG 114, în sensul eliminarii masurilor considerate nocive cuprinse în actul inițial, ar putea reprezenta un moment de referință în restabilirea încrederii investitorilor în mediul de business românesc. Însa, pentru ca procesul sa fie de durata, este necesar sa se revina la predictibilitate, la adoptarea de acte normative cu impact fiscal în urma unor consultari reale cu entitațile afectate, cu cel puțin șase luni înainte de momentul aplicarii, așa cum prevede Codul Fiscal.

Care sunt șansele reale ca acest lucru sa se întâmple în 2020, an electoral cu doua runde de alegeri – locale, în vara, și parlamentare în toamna/iarna? Greu de anticipat.

Așadar, incertitudinea și, implicit, lipsa de încredere persista, iar bugetul pe 2021, secaturit de promisiuni electorale, va avea nevoie de resurse pe care le va cauta ...când? În decembrie 2020?